

V prezidentskom paláci sa stretli aktéri vidieckej turistiky

Pandémia Covid 19, energetická kríza, zdražovanie potravín a iné aktuálne témy priviedli zástupcov Slovenského zväzu vidieckej turistiky a agroturistiky (SZVTA), Vidieckeho parlamentu Slovenska (VIPA), vinohradníkov a vinárov Spolku VINČÚR v Modre do Graalkovičovho paláca, kde diskutovali s poradcom prezidentky Zuzany Čaputovej pre životné prostredie, energetiku, zmenu klímy a podnikateľské prostredie Norbertom Kurillom.

Stretnutie sa uskutočnilo 10. februára 2023 na základe žiadosti uvedených organizácií tretieho sektora s cieľom poukázať na problémy s ktorými sa stretávajú podnikatelia vo vidieckej turisticke, agroturistike na slovenskom vidieku. Motom stretnutia bolo „Prosperujúci vidiek je silný štát“.

Predsedníčka VIPA Maria Behanovská predstavila úspešné projekty, ktoré realizujú na podporu rozvoja slovenského vidieka v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva, vytváraní pracovných príležitostí pre mladých ľudí, propagácie dobrej praxe, výmeny skúseností v činnosti obecných samospráv a podnikateľských subjektov na slovenskom vidieku. Informovala o ďalších zameriach, organizovaní odborných konferencií spolu s MPRV SR zameraných na zvýšenie informovanosti pracovníkov prvovýroby ako i pedagogických, vedeckých a poradenských pracovníkov v agrozorote na Slovensku. Prvá konferencia sa uskutočnila 21. februára vo Zvolene pod názvom Podme spoločne viac zatriaktivniť vidiek pre život, prácu a investície. Konferencie sa zúčastnilo viac ako 120 odborníkov v agrozorote a verejnej správe. Diskusia ukázala na problémy malých obcí pri budovaní dopravnej infraštruktúry, vodovodov, kanalizácie ako základného predpokladu rozvíjania vidieckej turistiky a iných podnikateľských činností pre udržania mladých ľudí na vidieku.

Cestovný ruch trpí nedostatkom pracovnej sily

Hlavnou témou stretnutia bolo prezentovať problémy v podnikateľskom prostredí vo vidieckej turisticke, agroturistike vrátane vlnnej turistiky, vo vinohradníctve a vinárstve na Slovensku. Ako v úvodnom vystúpení konštatoval čestný predseda SZVTA František Mach, pandémia Covid 19, zdražovanie potravín a v súčasnosti energetická kríza najviac postihla cestovný ruch na Slovensku a nadväzujúce doplnkové služby. Pandémia koronavírusu sa v súčasnosti prejavila v nedostatku pracovných síl v cestovnom ruchu, značná časť zo 185-tisíc pracovníkov na Slovensku odišla pracovať do iných odvetví a do zahraničia z dôvodov zatvorenia prevádzok a nízkej mzdy. V roku 2021 bola priemerná mzda v SR 1211 eur, v ubytovacích službách iba 650 a v pohostinstve iba 521 eur čo je najnižšie v národnom hospodárstve. Cestovný ruch čelí nielen energetickej a inflačnej kríze - pridala sa už i spotrebiteľská

Účastníci stretnutia v prezidentskom paláci zľava Vincent Jakubec, Norbert Kurilla, Ivana Juráčková, Tatiana Harsová, Daniela Kollarová, Martin Marko, Mária Behanovská a Vojtech Tlček.

Účastníci stretnutia počas rokovania s Norbertom Kurillom.

vo forme poklesu návštevnosti a nižších tržieb v cestovnom ruchu. Práve výdavky na dovolenku si ľudia v rámci šetrenia výškrtnú zo zoznamu výdavkov na domácnosť ako prvé. Na slovenskom vidieku veľa podnikateľov končí s podnikaním v cestovnom ruchu najmä z dôvodov zvýšených nákladov na energiu. Dôkazom toho je kritická situácia v činnosti obecných samospráv, kde chýbajú zdroje na úhradu energií, prestávajú zapínať nočné osvetlenie, vyskytujú sa i prípady obmedzovania výkurovania a prevádzky škôl.

Na stretnutí v diskusii vystúpili Vojtech Tlček, z penziónu Adam v Podkyľave. Zdôraznil potrebu využívania prírodných, historických, kultúrnych a ľudských daností v regióne. Na príklade obce Podkyľava na Myjavských kopaniciach dokumentoval podnikateľské úspechy vo využívaní pasienkov v chove dobytka, zbere ovocia na výrobu lektárov, pálenky a piva, udrživania krajiny a vo vytváraní nových pracovných príležitostí na vidieku. Ocenil pomoc pedagogických a výskumných pracovníkov z Polnohospodárskej univerzity v Nitre pri zavádzaní nových poznatkov do praxe. Vo vlastnom vzdelávacom stredisku vychovávajú mladých ľudí z kópaníc pre prácu vo vidieckom

cestovnom ruchu. Organizujú počas letnej turistickej sezóny obľúbené detské tábory spojené s poznávaním prírody, jazdy na koni a iné atraktívne činnosti pre deti. V priestoroch farmy vytvorili vidiecke múzeum, pozbierali polnohospodárske náradie a iné zariadenia z okolitých obcí. Podkyľava sa vďaka podnikaniu v agroturistike stala známa obec nielen na Slovensku ale i v zahraničí.

Diskutovalo sa o podnikaní vo vinohradníctve

Ďalšou prerokovanou témou bolo podnikanie vo vinohradníctve, vinárstve a vlnnej turisticke. Hlavné problémy prezentoval predseda Spolku vinohradníkov, vinárov a mlivovníkov vína VINČÚR v Modre Vincent Jakubec. Slovenské víno získava na svetových výstavách vin v Paríži. Viedni a inde najvyššie ocenenia a sú najúspešnejšou polnohospodárskou komoditou spolu s medom v agrozorote. Dôkazom kvality slovenských vín sú aj výsledky súťaže VITIS AUREA v Modre. Bilancia výmery rodiačov vinohradov na Slovensku je hrozivá, kým v roku 1989 bola výmera vinohradov 35 tisíc hektárov v súčasnosti máme iba rodiačov 5 tisíc hektárov. Pre porovnanie, v Čes-

Starostka Vinosadov Ivana Juráčková.

kej republike výmera vinohradov narástla za uvedené obdobie viac ako o 100 percent. V období pandémie Covid 19 sa znížila spotreba vína a negatívny dopad má aj dowoz dotovaných lacných vín zo zahraničia na Slovensko a tým sa likvidujú domáci výrobcovia. Nastalo zvyšovanie cien energií a s tým súvisí i zvyšovanie cien vína. Takisto narástli ceny vstúpor chémie, techniky, pohonných hmôt do prvovýroby, ceny hrozna zostali nezmenené. Z toho dôvodu vyplyva nerentabilná výroba hrozna najmä pre malých vinohradníkov. Podobná situácia je aj pri pestovaní ovocia či zeleniny na Slovensku.

Vinohradníkom škodia škorce i developeri

Chýbajú odbytové zariadenia pre špeciálne plodiny na Slovensku. Príkladom je činnosť Slovenského vinohradníckeho družstva, ktoré v čase hospodárskej krízy medzi svetovými vojnami vykúpilo od svojich členov hrozno, ktoré spracovali a víno realizovali. Štát by mal finančne podporiť vznik odbytového zariadenia pre región pod Malými Karpatmi. V Rakúsku úspešne fungujú vinohradnícke družstvá, ktoré pre svojich členov zabezpečujú výkup hrozna a odbyt vína. Negatívna je i činnosť developerov, ktorí do vinohradov tlačia výstavbu bytov a rodinných domov. Značné škody vinohradníkom robia škorce, ktoré počas dozrievania hrozna ničia úrodu náletmi na vinohrady. Zmena klímy má negatívny dopad na vinohrady, ovocinárstvo či zeleninársku výrobu. Dôkazom bol minulý rok, kedy boli veľké horúčavy a sucho, čo sa nepriaznivo odrazilo na úrodách špeciálnych komodít. Slovensko by malo viac podporiť marketing domácej výroby špeciálnych plodín. Potravinová sebestačnosť a potravinová bezpečnosť sú aktuálnou témou súčasného Slovenska.

Aktuálnou témou stretnutia

bola tiež činnosť mestskej a obecnej samosprávy pri vytváraní podmienok pre vinohradníkov. Obecnú samosprávu prezentovala starostka Vinosadov Ivana Juráčková. Diskutovala o aktivitách obce na podporu vinohradníckej výroby, organizovaní podujatia Otvorených pivníc v obci a na Malokarpatskej vlnnej ceste. Obec organizuje podujatia nielen pre domáctích obyvateľov, ale aj pre turistov. Diskusiu doplnili tiež zástupcovia MPRV SR Tatiana Harsová a Martin Marko, ktorí informovali o prijatých opatreniach agrozoroty na podporu vidieckej turistiky, vrátane agroturistiky, lesoturistiky i vlnnej turistiky na Slovensku.

V závere stretnutia zástupcovia SZVTA a Daniela Kollarová z vydavateľstva DA/JAMA informovali o zahraničnej spolupráci v rámci Európskeho zväzu vidieckej turistiky Ruraltour so sídlom v Španielsku. Európsky zväz pripravuje projekt poradenstva pre rozvoj vidieckej turistiky v členských krajinách Ruraltour podporený z prostriedkov Európskej únie. V minulom roku bolo stretnutie členov Ruraltour v Čiernej Hore, v tomto roku bude odborná konferencia v Gruzínsku. V roku 2024 bude zasadanie Ruraltour na Slovensku v Modre. SZVTA spolu so štátnymi inštitúciami chce pripraviť pre účastníkov 26 členských krajín Európy hodnotný program prezentácie prírodného, kultúrneho dedičstva slovenského vidieka.

Cestovný ruch na Slovensku si zasluhuje zvýšenú pozornosť

Stretnutie poradcu a zástupcu prezidentskej kancelárie Norberta Kurilla a pracovníkov MPRV SR s tretím sektorom bolo užitočné, poukázalo na problémy súvisiace so zmenami klímy a zlepšenie podmienok v podnikateľskom prostredí, vo vidieckej turisticke, vrátane agroturistiky a vlnnej turistiky. Cestovný ruch na slovenskom vidieku si zasluhuje zvýšenú pozornosť štátnych inštitúcií predovšetkým pri poskytovaní finančnej podpory konkrétnych opatrení z Plánu obnovy, najmä v súvislosti s pandémiou Covid 19, energetickou krízou a zdražovaním potravín na Slovensku. Využíme preto aj vzorové zariadenia vidieckej turistiky na Slovensku formou rekrečných poukazov pre upevňovanie zdravotia obyvateľstva, rekondičné pobytové pracovísk v rizikových povolaníach a u ľudí, ktorí prekonalí Covid 19. Investície do zdravia obyvateľstva sú najefektívnejšie investície v súčasnom krízovom období.

František MACH